

HOTĂRÂRE

Nr. .../26.02.2026

privind aprobarea inițierii procedurilor legale necesare în vederea atestării ca zonă turistică a perimetrului Cireșei din localitatea Pata, comuna Apahida, județul Cluj

Consiliul Local al comunei Apahida, județul Cluj, întrunit în ședință ordinară la data de 26.02.2026

Analizând: proiectul de hotărâre privind aprobarea inițierii procedurilor legale necesare în vederea atestării ca zonă turistică a perimetrului Cireșei din localitatea Pata, comuna Apahida, județul Cluj, proiect elaborat din inițiativa consilierului local din partea U.S.R., domnul Kovacs Ianos, referatul de aprobare nr. 2905/27.01.2026, întocmit de consilierul local din partea U.S.R., domnul Kovacs Ianos, documentația înregistrată sub nr. 2905/27.01.2026, precum și raportul de specialitate nr. 5487/16.02.2026 al Compartimentului Urbanism, Amenajarea Teritoriului și Cadastru.

Văzând avizul comisiei pentru agricultura, amenajarea teritoriului și urbanism

În baza prevederilor:

- Art. 15 alin. (2), art. 120 alin. (1), art. 121 alin. (1) și alin. (2) din Constituția României, republicată;
- Art. 3, 4 și 9 din Carta Europeană a autonomiei locale adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985, ratificată prin Legea nr. 199/1997;
- Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul
- HG nr. 852/2008 privind aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, cu modificările și completările ulterioare

Luând în considerare dispozițiile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă la elaborarea actelor normative republicată, cu modificările și completările ulterioare;

În temeiul prevederilor art. 129 alin. (2) lit. b) și alin. (4) lit. e) din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, și alin. (4) lit. e), f), alin. (7) lit. j), r) art. 139 alin. (1) și art. 196 alin. (1) lit. a)

Fiind îndeplinite prevederile art. 136 și art. 139 alin. (1), alin. (3) din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

În temeiul drepturilor conferite prin art. 196 alin. (1), lit. a) din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

HOTĂRĂȘTE

Art.1 Se aprobă inițierea procedurilor legale necesare în vederea atestării ca zonă turistică a perimetrului Cireșei din localitatea Pata, comuna Apahida, județul Cluj.

Art.2 Cu ducerea la îndeplinire a prevederilor prezentei hotărâri se încredințează Primarul Comunei Apahida și Compartimentul Urbanism, Amenajarea Teritoriului și Cadastru.

Art.3 Prezenta hotărâre se comunică, prin grija secretarului general al comunei, Instituției Prefectului – Județul Cluj, Primarului Comunei Apahida, Compartimentului Urbanism, Amenajarea Teritoriului și Cadastru și se aduce la cunoștință publică prin publicare în Monitorul Oficial Local al Comunei Apahida, pe site-ul www.primaria-apahida.ro.

Inițiator
Consilier Local din partea U.S.R.
Kovacs Ianos

Avizat,
Secretar General
Cj. Bucur Anca Florina

COMPARTIMENT URBANISM, AMENAJAREA TERITORIULUI ȘI CADASTRU

Nr. 5487 din 16.02.2026

RAPORT DE SPECIALITATE

*privind aprobarea inițierii procedurilor legale necesare în vederea atestării ca zonă turistică a zonei
Cireșei – localitatea Pata, comuna Apahida, județul Cluj*

Având în vedere proiectul de hotărâre inițiat de domnul Kovacs Ianoș – Consilier local al Comunei Apahida din partea U.S.R, însoțit de referatul de aprobare și în baza prevederilor :

- Art. 15, alin. (2), art. 120, alin. (1), art. 121, alin. (1) și (2) din Constituția României republicată;
- Art. 3, 4, 9 din Carta Europeană a autonomiei locale adoptate la Strasbourg la 15 octombrie 1985, ratificată prin Legea nr. 199 / 1997;
- H.G. nr. 852 din 2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, cu modificările și completările ulterioare;

Prezentul raport de specialitate detaliază și expune pașii necesari în vederea atestării zonei Cireșei din localitatea Pata, comuna Apahida, județul Cluj ca zonă turistică de interes local.

Caracterul zonei menționate este definit în mod tradițional prin resursa de sare și apă sărată, acestea fiind exploatate de-a lungul timpului atât în scop utilitar, cât și în scop de agrement și relaxare la nivel local. Cu toate acestea, zona Cireșei nu a fost amenajată sau modernizată pentru a crea un nivel ridicat de utilizare și exploatare a acestei resurse. Aceste resurse valoroase pentru zona în care este poziționată comuna Apahida au fost atestate istoric: „Pe baza informațiilor de la cercetătorilor germani, V. Wollmann afirmă ca în perioada romană au mai fost deschise exploatarea de la Cojocna, Sic, Pața și Ocna Dejului.” (Exploatarea sării și a apelor sărate pe teritoriul carpato-dunărean în secolele I – XIII, Doina Ciobanu, 2002). O imagine de ansamblu asupra zonei menționate anterior, relevă faptul că locațiile care prin tradiție sunt recunoscute pentru această resursă au fost amenajate și utilizate pentru relaxare și agrement (Turda, Cojocna, Sic, Dej etc.), reprezentând o componentă importantă a identității și caracterului localităților în care acestea există. Având în vedere localizarea zonei Cireșei și a loc. Apahida, în raport cu polul Zonei Metropolitane, amenajarea unei zone turistice și de agrement ar avea un avantaj major față de celelalte zone amenajate.

Cu toate acestea, având în vedere prevederile 2 al H.G. nr. 852 din 2008:

„Se atestă ca stațiune turistică de interes național sau local, după caz, localitatea, partea unei localități ori zona formată din localități învecinate sau părți ale unor localități învecinate care dispune de resurse turistice și care îndeplinește cumulativ, pentru una dintre categorii, criteriile prevăzute în anexa nr. 1.”

Respectiv, anexa nr. 1 la Hotărârea menționată atașată prezentului raport, pentru atestarea zonei ca zonă turistică de interes local este necesară îndeplinirea tuturor criteriilor menționate, astfel, având în vedere cele menționate și nivelul de dotare actual al zonei Cireșei, în prezent, zona nu poate fi atestată ca zonă de interes public local.

Cu toate acestea, considerăm oportună inițiativa în vederea elaborării studiilor prevăzute în art. 4, alin. (1) și (2) ale H.G. 852 din 2008 și a fundamentării inițierii documentațiilor de urbanism necesare pentru transformarea zonei în zonă de agrement și turism. De asemenea, criteriile necesare specificate în anexele la H.G. 852 din 2008 vor fi luate în considerare și vor sta la baza oricărei dezvoltări în zona care face obiectul prezentului raport de specialitate.

În consecință, propunem adoptarea unei hotărâri a consiliului local în calitate de administrator al domeniului public și privat al comunei, care să aprobe inițierea procedurilor legale în vederea atestării ca zonă turistică a zonei Cireșei – localitatea Pata prin elaborarea unei monografii turistice și stabilirea ca obiectiv pentru imobilul teren aferent zonei Cireșei atestarea ca zonă turistică de interes local.

ARHITECT SEF

Arh. Dan-Gabriel Șopterean

CĂTRE

PRIMARUL COMUNEI APAHIDA
SECRETARUL GENERAL

27. IAN. 2026

Subsemnatul Kovacs Ianos, consilier local in cadrul Consiliului Local Apahida, prin prezenta solicit introducerea pe ordinea de zi in urmatoarea sedinta a Consiliului Local Apahida a proiectului de hotarare privind aprobarea initierii procedurilor legale necesare in vederea atestarii ca zona turistica a zonei Ciresei – localitatea Pata, comuna Apahida, judetul Cluj.

Alaturat anexez: proiectul de HCL aprobarea initierii procedurilor legale necesare in vederea atestarii ca zona turistica a zonei Ciresei – localitatea Pata, comuna Apahida, judetul Cluj si referat de aprobare.

Data

27.01.2026

Semnatura

HOTĂRÂRE

Nr. .../.....

**privind aprobarea inițierii procedurilor legale necesare în vederea atestării ca zona turistică a zonei
Ciresei – localitatea Pata, comuna Apahida, județul Cluj**

Consiliul Local al comunei Apahida, județul Cluj, întrunit în ședință ordinară la data de

Analizând: *proiectul de hotărâre privind aprobarea inițierii demersurilor necesare în vederea atestării ca zona turistică a zonei Ciresei – localitatea Pata, comuna Apahida, județul Cluj* - proiect elaborat din inițiativa domnului Kovacs Ianos - consilier local USR, referatul de aprobare nr. _____ al consilierului local Kovacs Ianos, raportul de specialitate nr. _____ al Compartimentului de specialitate din cadrul aparatului de specialitate al primarului comunei Apahida.

Văzând avizul comisiilor de specialitate ale consiliului local Apahida

În baza prevederilor:

- Art. 15 alin. (2), art. 120 alin. (1), art. 121 alin. (1) și alin. (2) din Constituția României, republicată;
- Art. 3, 4 și 9 din Carta Europeană a autonomiei locale adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985, ratificată prin Legea nr. 199/1997;
- HG nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, cu modificările și completările ulterioare
- Luând în considerare dispozițiile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă la elaborarea actelor normative republicată, cu modificările și completările ulterioare;

În temeiul prevederilor art. 129 alin. (2) lit. c, alin (7) lit r din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

Fiind îndeplinite prevederile art. 136 și art. 139 alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

În temeiul drepturilor conferite prin art. 196 din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

HOTĂRÂȘTE

**Art.1 Se aprobă inițierea procedurilor legale necesare în vederea atestării ca zona turistică a zonei
Ciresei – localitatea Pata, comuna Apahida, județul Cluj**

Art.2 Cu ducerea la îndeplinire a prevederilor prezentei hotărâri se încredințează Primarul și Compartimentele de specialitate, Compartimentul Urbanism, Amenajarea Teritoriului și Cadastru.

Art.3 Prezenta hotărâre se comunica: Instituției Prefectului județului Cluj, Primarului comunei Apahida, Compartimentului Urbanism, Amenajarea Teritoriului și Cadastru, **Comuna Apahida** și se aduce la

cunoștința publică prin publicarea în Monitorul Oficial Local al comunei Apahida, pe pagina de internet www.primaria-apahida.ro.

Inițiator
Consilier Local,

ROVACS IANOS
y/m

Avizat,
Secretar General
Cj. Bucur Anca Florina

REFERAT DE APROBARE

Subsemnatul, **Kovacs Ianos**, consilier local în cadrul Consiliului Local al Comunei Apahida, în calitate de inițiator, supun spre analiză și aprobare proiectul de hotărâre privind aprobarea inițierii procedurilor legale necesare în vederea atestării ca zonă turistică de interes local a zonei Cireșei din localitatea Pata, comuna Apahida, județul Cluj.

Zona Cireșei din localitatea Pata dispune de resurse naturale cu potențial turistic și balnear semnificativ, în special prin existența unui lac natural cu apă sărată, precum și prin cadrul natural favorabil desfășurării activităților de agrement, recreere și turism de sănătate. Valorificarea acestei zone poate contribui la diversificarea economiei locale și la creșterea atractivității turistice a comunei, cu respectarea reglementărilor în vigoare privind protecția mediului, sănătatea publică și amenajarea teritoriului.

Potrivit **Hotărârii Guvernului nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice**, atestarea zonelor turistice de interes local se realizează în baza unei documentații întocmite de autoritatea administrației publice locale, documentație care trebuie să reflecte îndeplinirea criteriilor minime privind resursele turistice, infrastructura, accesibilitatea, serviciile și capacitatea administrativă de gestionare a activităților turistice.

Conform dispozițiilor HG nr. 852/2008, **inițierea și derularea procedurii de atestare presupune adoptarea unei hotărâri a consiliului local**, prin care se aprobă declanșarea demersurilor necesare.

Prin adoptarea prezentului proiect de hotărâre, Consiliul Local al Comunei Apahida își exprimă acordul de principiu pentru:

- inițierea procedurilor administrative prevăzute de HG nr. 852/2008;
- elaborarea documentației necesare atestării ca zonă turistică de interes local;
- implicarea compartimentelor de specialitate ale aparatului de specialitate al primarului în vederea realizării analizelor, avizelor și documentațiilor tehnice și administrative necesare;
- transmiterea documentației către autoritățile competente, în condițiile și termenele prevăzute de legislația în vigoare.

Atestarea ca zonă turistică de interes local reprezintă, totodată, un instrument administrativ necesar pentru **accesarea programelor de finanțare nerambursabilă**, atât din surse naționale, cât și europene, destinate dezvoltării infrastructurii turistice, valorificării durabile a resurselor naturale și stimulării dezvoltării economice locale.

Proiectul se încadrează în atribuțiile Consiliului Local privind administrarea domeniului public și privat al comunei, dezvoltarea locală și promovarea intereselor comunității, potrivit dispozițiilor **O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ**.

Având în vedere cele expuse, consider că adoptarea proiectului de hotărâre este oportună și necesară, întrucât creează cadrul legal pentru inițierea procedurilor de atestare a zonei Cireșei – localitatea Pata ca zonă turistică de interes local.

Inițiator,
Consilier local
Kovacs Ianos

EXPLOATAREA SĂRII ȘI A APELOR SĂRATE PE TERITORIUL CARPATO - DUNĂREAN ÎN SECOLELE I - XIII

DOINA CIOBANU

Sarea, clorura de natriu, reprezintă unul din elementele absolut necesare vieții, o parte indispensabilă hranei de toate zilele a omului și una din primele substanțe naturale ale cărei proprietăți acesta a învățat să le folosească în producție, având un loc de seamă în viața economică a societății.

Cantitatea enormă de sare, calitatea ei deosebită, precum și condițiile ușoare de exploatare au determinat, în zona carpato-dunăreană, o serie de evenimente politice, invazii ale migratorilor crescători de animale și, deci, mari de consumatori de sare, intervenții ale imperiilor vecine care au găsit o sursă de venituri în exploatarea sării și dezvoltarea comerțului, a schimburilor comerciale cu zona de sud și central europeană.

Datele referitoare la exploatarea sării și a apelor sărate în primul mileniu sunt puține, ca pentru toate celelalte aspecte ale istoriei mileniului întunecat, din acest motiv un studiu despre exploatarea sării pune problema unor similitudini și concluzii logice ce reies din analiza unor date precise oferite de săpăturile arheologice și de documentele de la sfârșitul mileniului. Pentru înțelegerea multiplelor aspecte legate de exploatarea sării se impune folosirea datelor oferite de cercetările etnografice și de teren în zonele în care se mai practică exploatarea populară a sării¹. Această formă de exploatare s-a menținut neschimbată din punct de vedere al tehnicii, chiar dacă regimul juridic al locurilor afectate sau al beneficiarilor s-a schimbat cu timpul.

Însemnătatea pe care o are sarea din timpuri străvechi în viața oamenilor este evidențiată de obiceiuri, cuvinte și zicale. Cuvântul "sare" este de origine latină - *sale*, *sol*, iar cuvântul salariu, ca și cuvintele salată și insulă provin din lexiconul roman vechi și se referă la cota de sare distribuită ca soldă - *salarium* - ce se dădea ostașilor romani, legumele pregătite cu sare, salata, după *herba salata* (iarbă sărta, o plantă de pe litoralul mediteranean), iar insula era bucata de pământ înconjurată de apele sărate ale mării, pe care romanii o numeau *in salum*, adică în mare².

În antichitate, popoarele care au avut ca îndeletnicire de bază vânătoarea și pescuitul, cunoscând proprietățile conservante ale sării au inclus-o în rândul lucrurilor închinat zeilor. Homer și Platon o numeau divină, în timp ce Moise a făcut din sare un însemn al prudenței și ospitalității. La evrei și populațiile filipineze sarea reprezenta un

¹ Termenul de "exploatare populară a sării" folosit în *Istoria României*, vol. III, Buc., 1964, p. 48, preluat probabil din lucrarea *Din istoria mineritului în România*, București, 1970, p. 169, de N. Maghiar și Șt. Olteanu, după părerea lui D. Vitcu nu este adecvat, deoarece și cealaltă formă de exploatare prin ocne era la fel de populară ca prima; vezi D. Vitcu, *Istoria salinelor Moldovei în epoca modernă*, Iași, 1987, p. 28

² C. Atudoroaie, E. Bocante, P. Miclea, *Cercetarea, exploatarea și valorificarea sării*, București, 1971, p. 21

167 d. Hr., când are loc războiul cu marcomanii. Stabilirea datei războiului marcoman s-a putut face pe baza datelor conținute de tăblițele cerate în minele Sf. Ladislau și Catalina. În timpul acestui război a fost arsă localitatea *Alburnus Major* și distrus ținutul minier atât de grav încât a trebuit să se aducă noi coloniști pentru refacerea lor. Evenimentul a dus mineritul într-o situație precară și stăpânirea romană a trebuit să facă eforturi mari pentru refacerea lui ca să devină profitabil⁸. Prin sistemul de minerit înțelegem și extracția sării, aceasta fiind una din principalele bogății vizate de romani, cunoscută fiind sărăcia acestui mineral în Peninsula Italică, în Balcani și chiar în zona adriatică.

Datele referitoare la exploatarea sării sunt puține, totuși, descoperirea a două mărturii care atestă *conductores pascui et salinarum*, respectiv un *conductor salinarum* care provin din localități semnificative în acest sens - Sânpaul, Homorod și Domnești (județul Bistrița - Năsăud), reprezintă un indiciu pentru amploarea pe care a cunoscut-o această "industrie". În epoca romană, centre de exploatare se cunosc la *Salinae* (Ocna Mureșului, județul Alba), Cojocna, Ocna Dejului și Sic (județul Cluj), Domnești (județul Bistrița - Năsăud), Sânpaul (județul Harghita); se presupune că sarea ar fi fost extrasă și la *Potaissa*, Ocna Sibiului și Ocnele Mari⁹.

Urmele rămase de la vechile exploatări de sare, fie că au fost preromane sau romane, s-au șters în cursul secolelor XVIII - XIX, mai cu seamă în urma prăbușirii exploatărilor în formă de clopot sau prin transformarea lor în exploatări moderne de forma unor camere trapezoidale. Descoperiri arheologice care să confirme exploatarea sării din epoca romană sunt foarte puține, iar păstrarea unor obiecte metalice (unelte) în mediul respectiv a dus la degradarea lor în așa măsură încât recunoașterea destinației lor se face cu dificultate. S-au păstrat, cu precădere, obiecte și unelte de lemn a căror întrebuințare s-a prelungit, în timp, din perioada bronzului până în evul mediu. Minele romane, după știrile ce le avem de la Plinius, erau camere lungi de 15 -30 m, cu 3,8 - 7,6 m lățime și circa 15 m adâncime, deschise la zi și cu exploatare prin lucrări *la vatră*. Din timpul romanilor se cunosc 18 mine mari și 11 mici care au fost exploatate chiar și după 274 d. Hr., an în care legiunile romane s-au retras din Dacia¹⁰.

Cea mai mare atenție în literatura arheologică, istorică și mineralogică privind producția de sare s-a acordat Potaissei (Turda), numită de Ptolemeu drept "cea mai de seamă din Dacia Romană"¹¹. Coloniștii romani, așezați aici imediat după lichidarea regatului lui Decebal, au găsit la Potaissa o populație autohtonă numeroasă, prin care s-a menținut și toponimicul dacic. Învățații germani J. Fridwaldsky și J. E. Fichtel au menționat, încă în secolul XVIII, existența unor puțuri de exploatare a sării din epoca romană la Turda. În anul 1902, cu prilejul îndepărtării depunerilor de la o veche

⁸ N. Maghiar, Șt. Olteanu, *op. cit.*, p. 89; C.C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *op. cit.*, p. 81

⁹ M. Petrescu Dâmbovița, Hadrian Daicoviciu, Dan Gh. Teodor, Ligia Bârză, Florentina Preda, *Istoria românilor de la începuturi până în secolul al VIII-lea*, București, 1995, p. 245

¹⁰ Anton Constantinescu, *Din istoria industriei românești: Sarea*, Editura Tehnică, 1981, p. 14 - 15

¹¹ D. Tudor, *Orașe, târguri și sate în Dacia Romană*, Editura Științifică, București, 1968, p. 219

expedierea sării cu ajutorul plutelor sau cu mici ambarcațiuni²⁰. Supravegherea minelor de aici era asigurată de detașamente ale Legiunii a XIII-a Gemina, a V-a Macedonica și *Ala I Batavorum* care staționau în fortificațiile de la Războieni - Cetate, având misiunea de a păzi drumul dintre *Salinae* și *Apulum*, precum și de un detașament al Legiunii XIII Gemina aflat la Spălnaca²¹.

Situate în preajma drumului care ducea dinspre Valea Oltului spre *Apulum*, salinele de la Ocna Sibiului par să fi constituit un obiectiv economic important în perioada stăpânirii romane în Dacia. J. E. Fichtel consemnează aici în secolul al XVIII - lea circa 15 exploatări antice cu forme aproape identice, prăbușite în parte. Reluând problema vechimii exploatării sării de aici, K. Horedt nu exclude posibilitatea ca ele să fi fost deschise în perioada romană, dar materialul arheologic roman descoperit aici nu este concludent²².

Pentru vechimea exploatărilor de sare de aici pledează și descoperirile semnalate de Teglă J. la salina veche a Prepositului și în împrejurimi, anume două ciocane de fier întrebuințate probabil pentru despicarea blocurilor, respectiv introducerea "penelor" în vederea pregătirii acestei operații²³. Pe baza informațiilor de la cercetătorii germani, V. Wollmann afirmă ca în perioada romană au mai fost deschise exploatările de la Cojocna, Sic, Pața și Ocna Dejului. Pe o hartă germană din 1837 se pot număra 12 locuri de exploatare atribuite romanilor. Pe Someș sunt menționate și alte exploatări mai mici, locale, la Cuzdrioara, Mănăstur, Reteag, Căianul Mare, Ciceu, Cristur, Ilișua, Tău, Beclean, Chiua, Sintereag, Vireag, Mogoșmăț ș.a., unde sarea se află la adâncimea de 3 - 4 m, fiind ușor extrasă chiar din malul Someșului sau al unor confluenți. La Domnești, pe valea Șieului, numărul vestigiilor romane este foarte însemnat, iar la Jelna și Rogna (județul Sălaj) s-au semnalat exploatări însemnate de sare din epoca romană. În regiunea salinelor de pe Târnava, între Sovata și Praid, au fost semnalate urme arheologice considerate a dovedi existența unor exploatări de sare din epoca romană. Un centru foarte important și bine cunoscut în evul mediu a fost Sânpaul - Homorod, județul Harghita, de unde se extrăgeau mari cantități de blocuri de sare. În afara altarului votiv pe care l-a pus aici C. Iulius Omucio lui C. Iulius Valentinus s-au mai descoperit, într-un puț părăsit, monede romane. Exploatări de suprafață romane mai existau și la Mărtiniș (județul Harghita), de unde provine o inscripție și mai multe descoperiri monetare²⁴.

Săpăturile arheologice și cercetările de suprafață efectuate la *Buridava* - Stolniceni, în împrejurimile acestui mare târg daco - roman au dus la interesante descoperiri privitoare la dezvoltarea vieții romane. S-a putut remarca o înfloritoare stare economică a acestui ținut, legată, în primul rând, de exploatările salinelor de

²⁰ D. Tudor, op. cit., p. 205

²¹ V. Moga, op. cit., p. 65 - 66; D. Tudor, op. cit., p. 206

²² Volker Wollmann, op. cit., p. 242

²³ *Ibidem*, p. 243; în lucrarea închinată minierii, V. Wollmann a folosit lucrările unor cercetători germani din secolele XVIII și XIX, J. F. Fichtel, Th. Mommsen, E. Vagner, J. Fridwaldsky, Fr. Rete, M.J. Ackner

²⁴ *Ibidem*, p. 244